



rapport 2017



Centrul pentru Jurnalism Independent



Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) este prima organizație de media care acordă asistență jurnaliștilor și instituțiilor media din Republica Moldova, având scopul de a contribui la consolidarea unei prese libere și viabile, prin intermediul proiectelor ce oferă instruire în domeniul jurnalismului și relații cu publicul, campanii media, advocacy, cercetare și educație media.



SUMAR

INSTRUIRE ÎN JURNALISM	5
POLITICI ȘI ADVOCACY	12
EDUCAȚIE MEDIA	16
DEZVOLTARE ORGANIZAȚIONALĂ.....	19
ADUNAREA FONDATORILOR CJI/ CONSILIUL DE ADMINSTRARE CJI	20
ECHIPA CJI 2017	21
PROIECTE IMPLEMENTATE ÎN 2017 ȘI DONATORI/PARTENERI	22
RAPORT FINANCIAR 2017	23

Introducere

În 2017, CJI a continuat să implementeze diverse proiecte în corespundere cu obiectivele sale strategice:

- Instruire în jurnalism;
- Politici și advocacy;
- Educație media;
- Dezvoltarea organizațională.

Pe segmentul de instruire și profesionalizare media, au fost lansate activități inovative, care au motivat jurnaliștii și i-au încurajat să realizeze conținut media profesionist. Prin intermediul lor, jurnaliștii au căpătat abilitați noi în ceea ce privește tehnicile de investigație sau în materie de marketing și promovare a conținutului online, fact-checking etc. La fel, CJI a oferit posibilitate reprezentanților mass-media să dezbată subiecte de interes public, în cadrul tradiționalelor cluburi de presă; a promovat integritatea jurnalistică prin intermediul portalului Media Azi și a continuat demersul său de a încuraja presa să facă un produs mediatic de calitate, organizând Gala Anuală a Clubului de Presă.

Școala de Studii Avansate în Jurnalism, un proiect de durată al CJI, care pregătește ani la rând jurnaliști profesioniști, și-a continuat activitatea cu succes, iar o bună parte a absolvenților din promoția 2016-2017 au reușit să se încadreze în diverse redacții media.

Anul 2017 a fost și anul mai multor inițiative de advocacy lansate de CJI. Actualmente, trei campanii ale CJI se află în derulare. Acestea își propun să îmbunătățească legislația cu privire la datele cu caracter personal din perspectiva libertății de exprimare și a accesului la informație, să reglementeze domeniului publicității, precum și cadrul legal privind accesul la informație.

CJI a venit în sprijinul jurnaliștilor, reacționând la cazurile de intimidare sau de îngrădire a drepturilor acestora în procesul de muncă. La fel, CJI a reușit să mobilizeze comunitatea media în cadrul Zilelor Libertății Presei, consolidând astfel demersul său de apărare a valorilor presei libere și a jurnalismului de calitate. Tot în contextul eforturilor de advocacy, CJI și-a reafirmat calitatea de promotor al egalității de gen, prin campania „Presa echilibrează genul”, lansată în luna aprilie 2017.

La capitolul educație media, CJI a înregistrat rezultate remarcabile. Astfel, în aproape 30 de școli din țară a fost pilotat cursul opțional „Educație pentru media”, care încununează efortul CJI din ultimii trei ani de promovare a educației media și a gândirii critice printre consumatorii de media. Pe lângă aceasta, CJI a oferit consumatorilor de media o varietate de resurse, accesibile pe portalul Mediacritica, pentru a-i ajuta să-și dezvolte gândirea critică.

La capitolul dezvoltare instituțională, CJI a desfășurat mai multe activități în corespundere cu planul strategic aprobat.

INSTRUIRE ÎN JURNALISM

Pe parcursul anului trecut, CJI a oferit jurnaliștilor mai multe oportunități de profesionalizare, cum ar fi: programe de instruire pe tematici de actualitate, activități inovative menite să îmbunătățească produsul jurnalistic, cluburi de presă sau articole/resurse și studii din domeniul media, elaborate de experți.

ACTIVITĂȚI DE INSTRUIRE DE SCURTĂ DURATĂ

Primul program de instruire din 2017, organizat pe 26 aprilie, a fost destinat tinerilor care studiază jurnalismul la diverse instituții de învățământ din țară. Agenda a inclus subiecte ce țin de tehnicile de identificare a propagandei și demascare a acesteia prin articole realizate profesionist și deontologic. În urma acestor activități, 15 studenți au format echipe și au realizat propriile investigații, evaluate și premiate ulterior în cadrul unui [eveniment public](#).

Un grup de 14 jurnaliști și reprezentanți ai societății civile au participat timp de două zile (2-3 decembrie) la un training despre *fact-checking* și prelucrarea datelor, precum și despre resursele pe care le pot folosi în Moldova. Sub aspect practic, participanții au învățat să utilizeze instrumentele de date deschise (*open data*) pentru realizarea produselor jurnalistice, să integreze jurnalismul de date în diferite tipuri de media



și să aplice cele mai bune metode de implicare a publicului în procesul de verificare a datelor. Detalii [aici](#).

Pentru a ajuta reprezentanții mass-media să înțeleagă mai bine diverse subiecte de interes public, CJI a organizat cinci cluburi de presă la care au participat peste 80 de jurnaliști, editori, experți media și activiști civici.



Jurnaliștii în proces de lucru pe fact-checking, 1-2 decembrie 2017, Chișinău

ACTIVITĂȚI INOVATOARE PENTRU A SPORI NIVELUL DE PROFESIONALISM AL JURNALIȘTILOR

La capitolul inovație, pentru realizarea unui conținut media de calitate, CJI a organizat o serie de activități în cadrul proiectului „[Consolidarea independenței în mediile de comunicare din Moldova, Ucraina și Georgia](#)”.

Moldova Plus. Cinci echipe/autori au fost selectați pentru a realiza șapte pachete de materiale multimedia. Pe parcursul anului 2017 au fost publicate cinci pachete: [Somajul](#), [Businessul mic și mijlociu](#), [Migrația](#), [Sănătatea](#) și [Violența domestică](#), iar la începutul anului 2018, alte două pachete - Mediul și Educație și Toleranța. Materialele naționale au fost preluate de nouă parteneri din presa locală, selectați în bază de concurs, care, la rândul lor, realizează reportaje multimedia cu aceeași temă, în zona în care își desfășoară activitatea. Pe parcursul anului 2017, posturile tv locale Albasat, Media TV, Dnestr TV, Impuls TV, Bas TV și ziarele regionale SP Bălți, Observatorul de Nord, Gazeta de Sud, Cuvântul au publicat peste [100 de materiale](#).

Inițiere în afaceri pentru presa locală. Această componentă a inclus instruire, consultanță in-house și granturi mici pentru proiecte de monetizare. În luna iunie, partenerii și autorii pachetelor multimedia au participat la trainingul [Perspective de monetizare și promovare a](#)

[conținutului publicat pe internet](#). În decembrie, doi parteneri locali, Albasat și Media TV, aleși pe bază de concurs, au primit granturi mici pentru implementarea proiectelor de dezvoltare a unui concept de marketing care să le permită să devină sustenabili. În ianuarie 2018, patru instituții media de nivel local – Albasat TV, Media TV, SP și Observatorul de Nord vor beneficia de consultanță pentru a-și spori vânzările și veniturile.

Granturi mici pentru inovații media. Moldova.org, Alianța Infonet și Ziarul de Gardă sunt echipele câștigătoare ale concursului de proiecte pentru inovații media: Dezvoltarea jurnalismului cetățesc prin intermediul aplicației mobile DIY News și organizarea de stagii în redacție pentru studenți (*Moldova.org*); Transparentizarea guvernării locale prin prelucrarea automatizată a datelor despre autorizațiile de comerț din municipiul Chișinău prin intermediul platformei [openmd.info](#) (*Alianța Infonet*); Lansarea platformei naționale [Abonare.md](#), care permite abonarea online pentru toate ziarele și revistele, în special pentru edițiile tipărite independente, inclusiv din presa locală.

European cafe. Pe parcursul anului 2017 au fost desfășurate patru întâlniri cu tinerii în cadrul evenimentelor European cafe în [Chișinău](#), [Rezina](#), [Cahul](#) și [Ungheni](#). Printre subiectele abordate se regăsesc:



Hackathonul media Puterea a Cincea, ediția a treia, cu genericul „Cum faci bani pe internet”, s-a desfășurat în perioada 14-16 iulie. Peste 70 de participanți din Republica Moldova au lucrat la elaborarea unor proiecte IT, aplicații web sau mobile, care ar ajuta presa să câștige bani din conținutul online. La final, [trei echipe](#) au fost desemnate câștigătoare: *Kreyon*, *NowTime* și *DiArt*.

Hackathonul media Puterea a Cincea, ediția a 3-a: „Cum faci bani din Internet”. 14-16 iulie 2017, Chișinău

În perioada 16 -18 noiembrie, la Kiev a avut loc Laboratorul de inovații media „**Gamification și implicarea publicului**”, la care au participat echipe de jurnaliști din Moldova, Ucraina și Georgia. Țara noastră a fost reprezentată de Moldova.org, Canal Regional și Locals.md. Participanții au lucrat împreună la dezvoltarea unor modele și instrumente care ar permite organizațiilor media să utilizeze mai eficient conținutul multimedia și să sporească implicarea publicului online. Juriul a desemnat trei echipe câștigătoare, câte una din fiecare țară: Moldova.org (Moldova), Tvoye Misto (Ucraina) și IFact (Georgia).



Laboratorul de inovații media „Gamification și implicarea publicului”, 16-18 noiembrie 2017, Kiev, Ucraina

social media, oportunități de implicare pentru tineri, educația media și start-up-urile pentru tineri.

New Templ. În luna decembrie, Internews a lansat un constructor de site-uri pentru presa locală. Conceptul **News Templ** își propune să îmbunătățească prezența online a instituțiilor media din Georgia, Moldova și Ucraina, care dispun de resurse financiare limitate. Acest șablon poate fi preluat și utilizat gratuit de către instituțiile media interesate.

Cursuri de internet pentru seniori organizate de Asociația obștească „Batrânețe fără tristețe” (BFT). În perioada iulie-septembrie, formatorii de la BFT au organizat zece ateliere în domeniul IT „Bunica online” pentru persoanele în vârstă din diferite localități ale Moldovei.

Proiectul include și o componentă regională, care prevede producția a șase pachete multimedia, intitulate „**Vecinii**”, realizate de jurnaliști din Moldova, Ucraina și Georgia. Din Moldova au fost selectate două echipe: **Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din Moldova** – pachetul „Viitorul: independența energetică” și **Ziarul de gardă** – pachetul „Mlaștina oligarhiei”.

În același context al inovației și profesionalizării media au fost oferite șase **Granturi pentru Oportunități Noi**. Beneficiarii acestora vor crea, în 2018, conținuturi media și aplicații ce vor dezvolta o serie de instrumente inovatoare sau vor extinde anumite platforme mass-media existente, care oferă publicului o alternativă informațională viabilă.

GALA ANUALĂ A CLUBULUI DE PRESĂ „JURNALIȘTII ANULUI”

CJI a continuat și în 2017 să încurajeze jurnaliștii să respecte principiile deontologice și să promoveze jurnalismul profesionist. Gala Anuală a Clubului de Presă „Jurnaliștii anului”, organizată pe 14 decembrie, a fost evenimentul principal în cadrul căruia cei mai buni jurnaliști, care își exercită corect și onest meseria, au fost premiați la următoarele categorii:

- Editorial - **Elena Cioina**, Sănătate Info (www.e-sanatate.md)
- Investigație - Ziarul de Gardă, **Iurie Sănduța**, RISE Moldova
- Reportaj TV - **Liuba Șevciuc**, RISE Moldova
Alexandru Popescu, Radio Europa Liberă
- Reportaj presa scrisă - **Natalia Petrushevici**, ziarul SP, Bălți
- Longread (multimedia) - **Portalul Newsmaker**

- Fotografie - **Andrei Moraru**, Oameni și Kilometri

Premii speciale:

- Debutul anului - **Oameni și Kilometri**
- Evoluția anului - **Portalul Diez**
- Speranța anului - **Svetlana Gore**, TVR Moldova
- Cel mai bun blog - **Elena Robu**, www.elenarobu.md
- Jurnalism responsabil și semnalarea problemelor de sistem - **Alina Radu**, Ziarul de Gardă
- Jurnalism inovativ - **RISE Moldova**, Platforma RISE Leaks.

Tot în cadrul Galei, Consiliul de Presă a înmănat Premiul Național de Etică și Deontologie Profesională Jurnalistică - în anul 2017, acesta i-a revenit Ziarului de Gardă.



Jurnaliștii anului premiați în cadrul Galei Anuale a Clubului de presă, 14 decembrie 2017, Chișinău

Pentru a spori interesul presei față de subiecte de interes public și a încuraja o abordare profesionistă a acestora, CJI a organizat și un concurs de materiale jurnalistice cu tematica egalității de gen în cadrul campaniei „Presa echilibrează genul”. În urma evaluării dosarelor, juriul a desemnat cinci câștigătoare, din cele 21 de materiale depuse de către 13 jurnaliști.

Pe final de an, CJI a adus în premieră în Republica Moldova Expoziția World Press Photo 2017, care

i-a prezentat pe câștigătorii acestui concurs prestigios. Concursul anual de fotografie premiază fotojurnaliștii pentru cele mai bune imagini care au contribuit la dezvoltarea jurnalismului vizual în anul precedent.

Evenimentul s-a bucurat de popularitate în rândul profesioniștilor media, fiind apreciat în egală măsură și de publicul larg, care a avut posibilitatea să viziteze expoziția în perioada 21 noiembrie – 13 decembrie.

ȘCOALA DE STUDII AVANSATE ÎN JURNALISM



Înmânarea certificatelor de absolvire studenților celei de-a XI-a promoții a ȘSAJ, 29 iunie 2017

Școala de Studii Avansate în Jurnalism (ȘSAJ) este cel mai longeviv proiect al CJI, care susține eforturile acestuia de consolidare a presei profesionale și de calitate din țara noastră.

La 29 iunie ȘSAJ a lansat a XI-a promoție de absolvenți, care numără 14 tineri jurnaliști. Timp de zece luni, aceștia au învățat să redacteze știri, să facă fotografiile, să realizeze materiale pentru radio și televiziune, să scrie articole pe teme politice, economice și sociale, precum și să facă anchete jurnalistice. Toate aceste materii au fost predate de profesioniști din domeniul mass-media din Republica Moldova. Informații detaliate despre procesul de studii și cursurile predate, sunt accesibile [aici](#).

Sfârșitul anului de studii 2016-2017 s-a încheiat cu un program de instruire (ToT) pentru trainerii ȘSAJ. [Prima sesiune](#) s-a ținut în perioada 13-17 iunie, când instructorii școlii au aflat care sunt tendințele actuale în materie de instruire a adulților. Subiectele au fost dezvoltate în luna iulie, în cadrul celei de [a doua sesiuni](#) de ToT.

În anul academic 2017-2018, învață zece tineri, selectați în urma unei intense campanii de ad-

mitere, desfășurată de ȘSAJ pe parcursul mai multor luni. Acesta [a debutat la 5 septembrie](#), cu așa-zisele module „de inițiere”. Semestrul I a fost dedicat cursurilor cu ajutorul cărora studenții au învățat, pas cu pas, să producă materiale jurnalistice de diferite genuri: [Introducere în jurnalism](#), [Fotojurnalism](#) și [Știrea](#). Programul de studii a continuat cu [Interviul](#), și cu [Articole lungi](#). Au urmat [Legislația mass-media](#) și [Etica și Diversitatea mass-media](#), două cursuri indispensabile pentru formarea viitorilor jurnaliști. Următorul în program a fost cursul [Jurnalism de revistă](#), ținut pentru al doilea an la ȘSAJ și care, ca și în 2016, s-a soldat cu elaborarea unei reviste. După care s-a intrat în două dintre cele mai complexe cursuri din primul semestru: [Jurnalism Radio](#) și [Jurnalism TV](#), precedate de componenta tehnică. La fel, ambele cursuri au avut perioada de inițiere, dar și de Newsroom (patru zile pentru Radio și cinci pentru TV), când studenții au lucrat în regim de redacție și au produs buletine de știri. Primul semestru s-a încheiat cu [Jurnalism vizual](#).

Suplimentar la cursurile de bază, pentru a-și îmbunătăți abilitățile de scriere și de editare, în ambele semestre studenții au beneficiat de cursuri de Stilistica Limbii române.

Pe parcursul anului de studii, pe lângă cursurile de bază, Școala a mai organizat și diverse activități extra-curriculare, cum ar fi cluburile de presă, oferindu-le studenților posibilitatea de a interacționa cu diverși experți, reprezentanți ai ambasadelor și ai misiunilor diplomatice, și de a se familiariza cu diverse subiecte de la sursele primare.

Performanțele: prin activitățile sale, ȘSAJ a urmărit obiectivul-cheie al proiectului - sporirea profesionalismului tinerilor jurnaliști și formarea așa-zisului „jurnalist universal”. Iar cel mai bun indicator al rezultatului obținut au fost, mereu, absolvenții ȘSAJ, al căror parcurs profesional este, în permanență, monitorizat. Astfel, și în perioada vizată de raport, absolvenții ȘSAJ s-au făcut remarcați pe piața media din țară. Din cei 11 absolvenți ai anului 2017, patru activează cu succes în diverse instituții media: „Ziarul de Gardă” (Maria Șveț și Liliana Botnariuc); www.unimedia.info (Adriana Vlas); TV 8 (Parascovia Spic). În plus, absolvenții ȘSAJ s-au numărat printre laureații diverselor concursuri jurnalistice ale finalului de an 2017: Victor Moșneag și Anatolie Eșanu, reporteri la „Ziarul de Gardă”, s-au plasat pe locurile I, respectiv II, în cadrul Concur-



Studenții își prezintă lucrările pentru cursul Fotojurnalism, instructor – Nicolae Pojoga, septembrie 2017

sului pentru cele mai bune investigații jurnalistice pe teme de corupție din 2017, desfășurat de PNUD Moldova. La fel, platforma online „[Oameni și Kilometri](#)”, fondată în toamna lui 2016 de către reporterii Polina Cupcea, Raisa Răzmeriță și Nicolae Cușchevici, a fost desemnată câștigătoare la categoria „Debutul Anului 2017” în cadrul Galei Presei. Astfel, absolvenții noștri rămân cartea de vizită a școlii și succesele lor servesc drept model și sursă de inspirație pentru viitorii studenți.



Instructoarea cursului Jurnalism TV, Oxana Luteș, alături de studenții ȘSAJ, decembrie 2017



Portalul Media-azi.md a abordat în știri problemele cu care se confruntă mass-media națională, între care chestiuni legate de activitatea Grupului de lucru organizat de parlament pentru îmbunătățirea legislației media; noile prevederi legale privind asigurarea produsului autohton și propaganda externă introduse în Codul Audiovizualului; discuțiile din cadrul Consiliului de Presă din Moldova; relațiile tensionate dintre redacțiile presei scrise și Poșta Moldovei; protestele jurnaliștilor generate de încălcarea drepturilor și a accesului la informație; protecția datelor cu caracter personal prin depersonalizarea hotărârilor judecătorești, promovată de Ministerul Justiției în pofida protestelor societății civile; fenomenul concentrării din mass-media și altele.

O prezență constantă a avut-o [comentariul de miercuri](#), cu o periodicitate de două ori pe lună, și [interviurile](#), cu aceeași periodicitate. În total, au fost publicate 23 de comentarii și 25 de interviuri, în care atât cercetătorii și experții media, cât și jurnaliștii profesioniști au avut ocazia de a discuta și de a analiza diverse aspecte ce țin de nivelul de profesionalism și problemele ce apar în activitatea jurnaliștilor în mod cotidian.

În afară de aceasta, a fost editată în continuare tradiționala revistă de specialitate Mass-Media în Moldova – [ediția din iunie](#) și ediția din [decembrie](#). În acest sens, atât portalul Media-azi, cât și revista Mass-Media în Moldova au constituit pârgii importante în efortul continuu al CJI de a spori profesionalismul presei din Republica Moldova, în concordanță cu Obiectivul 1 al Strategiei de Dezvoltare a CJI.

Buletinul Moldova Media News, care a avut drept scop să pună la curent auditoriul extern cu principalele evenimente din media autohtonă, într-un mod succint și ușor de reținut, a fost expediat lunar unei rețele formate din peste 70 de recipienți, reprezentanți ai corpului diplomatic și ai organizațiilor internaționale.

Pe data de 4 mai, CJI a lansat și [un studiu de necesități](#) ale mass-media, ce oferă o analiză amănunțită a peisajului presei din Republica Moldova și a dificultăților majore cu care se confruntă sistemul mass-media. Documentul include concluzii și recomandări importante pentru instituțiile media, inclusiv pe segmentul de instruire și profesionalizare. Studiul este unul de referință, întrucât ultima cercetare de acest fel a fost efectuată în anul 2007.

Rezultate:

- CJI a venit cu o ofertă variată de instruire în 2017. În total, 49 de jurnaliști, manageri media din presa locală și națională au beneficiat de traininguri în domeniul marketingului și a promovării conținutului online, tehnicilor de investigare a propagandei, *fact-checking* și prelucrarea datelor;
- CJI a identificat principalele necesități ale mass-media, venind cu recomandări ample pentru dezvoltarea sectorului mediatic;
- CJI a încurajat jurnaliștii să facă jurnalism profesionist, în special prin intermediul Galei Anuale a Clubului de Presă și a concursurilor pe care le-a organizat;
- Școala de Studii Avansate în Jurnalism a pregătit 14 jurnaliști, iar alții zece urmează actualmente cursurile;
- Portalul Media-azi și revista Mass-Media în Moldova au constituit drept pârgii importante ale CJI în eforturile continue de a spori profesionalismul presei din Republica Moldova.

POLITICI ȘI ADVOCACY

Activitățile ce se referă la acest obiectiv includ, în mare parte, campanii și acțiuni de advocacy pentru îmbunătățirea cadrului legal ce ține de domeniul media și promovarea drepturilor omului. Campaniile derulate vizează proiectele de legi incluse în strategia de dezvoltare a CJI.

CAMPANIA „O LEGE MAI BUNĂ PENTRU JURNALIȘTI, UN CETĂȚEAN MAI INFORMAT”

În cadrul acestei campanii, CJI a demarat un șir de acțiuni de litigare strategică, pentru a vedea cum se respectă condițiile stabilite de legislație pentru furnizarea informației. Astfel, în perioada de referință au fost expediate 25 de cereri de acces la informație la mai multe instituții de stat. O singură cerere a rămas fără răspuns, iar CJI, făcând trimitere la prevederile art. 71 al Codului Contravențional al Republicii Moldova, a depus o plângere la Poliție, în care a solicitat tragerea

la răspundere contravențională a persoanelor responsabile, care nu au oferit în termenele stabilite de lege informația solicitată. Ulterior, [CJI a fost informat că funcționarul public responsabil de furnizarea informației a fost sancționat](#). Scopul acestor acțiuni a fost de a încuraja jurnaliștii să solicite de la autorități informații de interes public. La fel, CJI a făcut advocacy în cadrul grupurilor parlamentare, pentru ca acest proiect de lege să fie adoptat în lectură finală.

CAMPANIA PENTRU ÎMBUNĂȚIREA CADRULUI JURIDIC DE REGLEMENTARE A DOMENIULUI PUBLICITĂȚII

Campania derulată în 2016 a continuat cu [dezbaterea publică](#) a noului [proiect al Legii cu privire la publicitate](#), elaborat de experții CJI. Evenimentul, la care au participat deputați, reprezentanți ai Guvernului, Ministerului Justiției, Consiliului Con-

curenței, Asociației Agențiilor de Publicitate din Moldova, experți în domeniul mass-media a fost o bună ocazie de a colecta propuneri și recomandări de îmbunătățire a proiectului elaborat. Acțiunile ulterioare din campanie vor fi demarate în 2018.



Proiectul Legii cu privire la publicitate, elaborat de CJI, în dezbateră publică, 25 iulie 2017

CAMPANIA PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA LEGISLAȚIEI CU PRIVIRE LA DATELE CU CARACTER PERSONAL DIN PERSPECTIVA LIBERTĂȚII DE EXPRIMARE ȘI A ACCESULUI LA INFORMAȚIE

Campania a debutat cu prezentarea studiului „[Protecția datelor cu caracter personal vs. Libertatea de exprimare și informare](#)”, în cadrul unei dezbateri publice.

Scopul acesteia a fost modificarea cadrului legal cu privire la protecția datelor cu caracter personal, astfel încât textul legii să faciliteze accesul jurnaliștilor la datele cu caracter perso-

nal și libertatea de exprimare a acestora. Acțiunile ulterioare din campanie vor fi continuate în 2018.

Pentru a spori vizibilitatea eforturilor demarate pe acest segment, CJI a realizat și a difuzat intens un [documentar](#) despre campaniile media, desfășurate în ultimii ani de CJI și alte organizații neguvernamentale.



Prezentarea studiului, 16 mai, 2017

ASISTENȚA JURIDICĂ

În contextul eforturilor de apărare a libertății presei și a drepturilor jurnaliștilor atunci când aceștia își exercită activitatea profesională, se înscrie și asistența juridică oferită de CJI gratuit jurnaliștilor și organizațiilor media sau altor persoane care s-au confruntat cu probleme ce țin de legislația mass-media. În anul 2017, departamentul juridic a oferit consultanță la nouă solicitanți și a reprezentat gratuit în instanța de judecată două cazuri.

Pentru a asigura jurnaliștii cu cunoștințele necesare din domeniul legislației media, CJI a pregătit și distribuit șase buletine legislative, ce

conțin sumarul legilor și modificările în legile existente, informații despre jurisprudența recentă a CEDO cu privire la accesul la informație și libertatea de exprimare. Toate buletinele sunt disponibile pe pagina CJI.

Totodată, CJI a reacționat la cazurile de intimidare a jurnaliștilor, prin difuzarea a 18 declarații. Acestea se referă, în mare parte, la îngrădirea drepturilor jurnaliștilor și au fost publicate în limbile română, rusă și engleză pe portalul www.media-azi.md. La fel, declarațiile au fost expediate pe adresa instituțiilor vizate, precum și reprezentanților mass-media pentru informare.



ACȚIUNI DE ADVOCACY PENTRU LIBERTATEA PRESEI (ZILELE LIBERTĂȚII PRESEI, EDIȚIA 2017)

Zilele Libertății Presei 2017 (ZLP) au demarat cu tradiționala [conferință de presă](#) în cadrul căreia CJI și organizațiile de media parteneră s-au referit la principalele probleme cu care se confruntă presa în Republica Moldova.

În cadrul conferinței a fost lansat [Memoriul](#) privind libertatea presei din Moldova, care atrage atenția la principalii factori care au afectat activitatea mass-media în perioada 3 mai 2016 - 3 mai 2017: concentrarea, cadrul legal defectuos, limitarea accesului la informație, ingerința factorului politic în activitatea Consiliului Coordo-

nator al Audiovizualului, condițiile economice precare etc.

ZLP au continuat cu o [acțiune de pichetare a Parlamentului](#), scopul căreia a fost de a atrage atenția deputaților că în domeniul mass-media din țara noastră mai sunt încă multe probleme nerezolvate. Aceasta a fost urmată, la 4 mai, de lansarea [Studiului de necesități ale mass-mediei din Republica Moldova](#). În cadrul ZLP, CJI a organizat și activități pentru consumatori de media. La 11 mai, la Cahul a avut loc un [European cafe](#) pentru tineri, pe tema educației media.



Acțiune de pichetare a Parlamentului

CAMPANIA „PRESA ECHILIBREAZĂ GENUL”

În luna aprilie, CJI a lansat o serie de activități de promovare a egalității de gen în cadrul campaniei „[Presă echilibrează genul!](#)”. Scopul acestora este de a promova modele pozitive de implicare egală a femeilor și bărbaților și a combate stereotipurile de gen prin intermediul mass-media.

În cadrul campaniei au fost realizate 20 de emisiuni „[Împărțit la doi](#)”, care abordează diverse aspecte legate de problematica de gen și vin cu o abordare specifică de implicare a femeilor și bărbaților. Pe parcursul lunii noiembrie, șase posturi TV și patru portaluri au fost monitorizate în baza unei metodologii specifice. Toate observațiile vor fi incluse într-un raport, care va conține un șir de recomandări pentru mass-media privind îmbunătățirea conținutului și promovarea unor modele pozitive de implicare a

femeilor și bărbaților în toate aspectele vieții sociale, politice, familiale etc. Acesta urmează a fi lansat în luna ianuarie 2018.

Rezultate:

- CJI a continuat eforturile de îmbunătățire a cadrului legal din domeniul media, prin campaniile demarate, trei campanii aflându-se în derulare.
- CJI a analizat legislația cu privire la datele cu caracter personal din perspectiva libertății de exprimare și a accesului la informație.
- CJI a reușit să mobilizeze mai mulți jurnaliști care au participat și au susținut activitățile de advocacy ale organizației.
- CJI a acordat asistență juridică jurnaliștilor și instituțiilor mass-media.
- CJI a pledat pentru respectarea drepturilor instituțiilor mass-media și ale jurnaliștilor, reacționând, prin declarații, la cazurile de încălcare a acestora.
- CJI, prin campaniile sale, a pledat pentru respectarea drepturilor omului, în special a egalității de gen, 20 de emisiuni la această temă fiind realizate.
- CJI a identificat preferințele mass-media, într-un amplu studiu de audiență, lansat în decembrie 2017.



EDUCAȚIE MEDIA

În 2017, CJI a obținut rezultate remarcabile pe segmentul de educație media, atât prin organizarea unor activități tradiționale, cu care s-a impus, cât prin lansarea altor inițiative noi pentru consumatorii de media.

ACTIVITĂȚI DE INSTRUIRE

CJI a continuat lecțiile de educație media în instituțiile de învățământ, reușind să ajungă în alte zece școli și să instruiască 302 elevi, în cadrul proiectului „[Consolidarea libertății de opinie în Republica Moldova](#)”. Participanții au fost informați despre regulile de scriere a unei știri profesionale, precum și despre tehnicile de manipulare întâlnite mai frecvent în presă, inclusiv de manipulare prin imagini. Scopul lecțiilor de educație media este să cultive gândirea critică a consumatorilor de media din rândurile tinerilor, pentru ca aceștia să poată distinge informația cu caracter manipulator și să-și diversifice sursele de informare.

Tabăra de educație media „[Filtrează informația](#)” a fost organizată în perioada 20 - 26 august. Printre participanți au fost 31 de elevi și nouă profesori din zece școli. Programul taberei a inclus subiecte precum: ce este media și educația media; ce știm despre știri, vlogging, blogging și social media; falsurile în presă, dezinformare și manipulare. Profesorii au beneficiat de un



Lecție de educație media pentru elevii din Edineț, 26 octombrie 2017

curs special de două zile despre predarea educației media în școală în cadrul orelor de dirigenție. Echipele din fiecare instituție de învățământ au elaborat proiecte media pe care le-au implementat în școlile lor pe parcursul a două luni. În noiembrie, elevii și profesorii [s-au reîntâlnit la Chișinău](#) pentru a-și împărtăși experiențele de implementare a proiectelor media.



Tabăra de vară „Filtrează informația”, 20-26 august 2017

CURSUL OPȚIONAL „EDUCAȚIE PENTRU MEDIA”



Învățătoare din mai multe școli din țară participă la programul de instruire „Educație pentru media”, septembrie 2017

În 22 de instituții de învățământ din țară a fost introdus, din toamna anului 2017, [cursul opțional „Educația pentru media”](#). Inițiativa este o premieră pentru Moldova și reprezintă rezultatul unor eforturi continue depuse de CJI în ultimii ani în promovarea educației media.

Lecțiile sunt predate de către învățătoarele care au participat la programele de instruire organizate de CJI, în lunile iulie și septembrie. Instruirile au fost realizate în baza curriculumului

Educație pentru media, elaborat sub egida CJI și aprobat de Ministerul Educației, precum și a manualului cu aceeași denumire, elaborat pentru pilotarea acestui curs opțional. Astfel, [53 de învățătoare](#) au fost pregătite pentru lansarea noului curs, în cadrul a trei programe de instruire ([25-27 iulie](#), [28-30 iulie](#), [22-24 septembrie](#)). Printre temele incluse în manual sunt: inițiere în mass-media; multimedia și noile medii în viața copilului; sănătatea micului consumator de media ș.a.

PORTALUL MEDIACRITICA

În anul 2017, portalul [Mediacritica.md](#) a continuat să le explice consumatorilor de media tehnicile de manipulare, a comunicat despre derapajele deontologice și etica jurnalistică, prin actualizarea sistematică a rubricilor *Filtrează informația!*, *Media în vizor*, *Acțiuni*, *Observator* și *ABC-ul presei*.

Au fost publicate studii de caz, care ulterior au fost inserate în rapoartele de monitorizare, precum și [30 de analize](#) în care au fost examinate fenomene cum ar fi manipularea directă, indirectă și subliminală, trollingul, mistificarea, jonglarea cu elementul de proximitate și alte tehnici de manipulare folosite în reflectarea evenimentelor de actualitate sociopolitică.



O rubrică populară pe portalul Mediacritica.md a fost [ABC-ul presei](#), susținută în decursul anului de 13 materiale video, care au relatat despre bloggeri și vloggeri, presa pentru femei, aplicațiile mobile de știri, jurnalismul cultural, presa locală și economică etc. Această rubrică a servit drept instrument util de inițiere a consumatorilor de media cu cele ce se întâmplă în culise, în „bucătăria” jurnalismului.

Pentru diversificarea conținutului și prezentarea interactivă a informației au fost realizate [șapte quiz-uri](#) (teste rapide) cu ajutorul cărora consumatorii de media au putut să-și verifice cunoștințele despre montajul foto, tehnicile de

manipulare, știrile adevărate versus cele false. De asemenea, au fost lansate două spoturi video, care [le-au explicat consumatorilor de media tehnicile de manipulare și i-au îndemnat să filtreze orice informație apărută în presă](#).

Pentru a spori interactivitatea și interesul oamenilor pentru subiectele de media, în luna martie 2017 a fost lansat [jocul Media Erudit](#). Jocul conține nouă etape/teme. Primele niveluri testează cunoștințele de ordin general ale participanților despre media și istoria presei, după care, la etapele mai avansate, aceștia pot crea o emisiune TV, un reportaj radio sau un material multimedia.



Lansarea celui de-al șaselea raport de monitorizare „Elemente de propagandă, manipulare informațională și încălcare a normelor deontologiei jurnalistice în spațiul mediatic autohton”, 22 iunie 2017.

MONITORIZARE MEDIA

Pe parcursul anului 2017, CJI a monitorizat 12 instituții media cu acoperire națională, care produc conținut în limbile română și rusă – portaluri de știri, versiuni online ale publicațiilor săptămânale și posturi TV – cu scopul de a depista principalele greșeli comise de jurnaliști, cu intenție sau fără, la relatarea faptelor, dar și de a spori vigilența consumatorilor de media față de sursele de informare nesigure.

În acest sens, CJI a realizat cinci rapoarte de monitorizare, care au fost lansate în cadrul unor confe-

rințe de presă. Toate rapoartele de monitorizare au fost publicate în trei limbi (română, rusă și engleză) pe portalurile Mediacritica.md și Media-Azi.md.

De asemenea, pentru a măsura gradul de conștientizare de către consumatorii media a fenomenului manipularii, conform indicatorului corespunzător de la Obiectivul 3, [a fost realizată o cercetare sociologică](#) despre percepția populației privind informațiile false și distorsionate din mass-media, rezultatele căreia au fost făcute publice în luna octombrie 2017.

EMISIUNEA „MEDIA AZI”

În 2017, CJI a continuat să realizeze emisiunea „Media Azi”, un produs destinat atât comunității media, cât și publicului larg. Cele 37 de emisiuni au adus, săptămânal, în vizor diverse probleme din domeniul media care vizează sau afectează nu doar breasla jurnalistică, dar și consumatorii de media. Toate edițiile sunt disponibile pe portalul CJI [Moldova Azi](#), la rubrica [Emisiuni](#).

Tot pe segmentul de promovare a gândirii critice printre consumatorii mass-media și în scopul reducerii riscului ca aceștia să fie manipulați, CJI a demarat un amplu proiect în 2017. La prima etapă a fost elaborată o metodologie specială de evaluare portalurilor online, alte acțiuni urmând să fie desfășurate pe parcursul anului 2018.

Rezultate

- CJI și-a reconfirmat rolul de promotor al educației media, printr-o largă varietate de activități destinate publicului.
- Consumatorii de media au avut acces la materiale, analize, studii de caz, publicate cu regularitate pe portalul *Mediacritica*, prima resursă specializată ce

promovează gândirea critică și combate manipularea.

- Peste 300 de elevi au fost inițiați în educația media în cadrul celor zece lecții organizate de CJI; alți 30 de elevi și 10 profesori au elaborat și implementat proiecte media, în urma participării la tabăra „[Filtrează informația](#)”.
- Efortul CJI, timp de mai mulți ani, de a aduce educația media în școli a culminat cu pilotarea în aproape 30 de instituții de învățământ a cursului opțional „Educație pentru media”.
- Jurnaliștii, dar și consumatorii de media, au avut posibilitatea să înțeleagă specificul domeniului mediatic prin intermediul emisiunii *Media Azi*, în perioada de referință fiind realizate și difuzate de CJI 37 de emisiuni.
- CJI a evaluat modul în care mass-media a reflectat subiecte de interes public, publicând cinci rapoarte de monitorizare și încurajând mass-media să adere la standardele etice și profesionale.

DEZVOLTARE ORGANIZAȚIONALĂ

Dezvoltarea organizațională constituie unul din obiectivele strategice ale CJI. Pe parcursul anului 2017, CJI a întreprins mai mulți pași în această direcție, concentrându-se pe elaborarea și imple-

mentarea de politici, dar și pe instruirea membrilor echipei. Astfel, echipa CJI a fost antrenată în mai multe programe de instruire, organizate atât de CJI, cât și de alți parteneri.

ADUNAREA FONDATORILOR CJJ

- Nicolae Negru
- Alexandru Canțir
- Angela Sîrbu

MEMBRII CONSILIULUI DE ADMINISTRARE AL CJJ

- Rodica Mahu
- Mariana Rață
- Igor Cașu
- Dumitru Ciorici
- Mihail Sirkeli

- Vitalie Guțu
- Ruslan Mihalevschi
- Vadim Șterbate
- Liudmila Topal

ECHIPA CJI 2017

Nadine Gogu	directoare CJI	ngogu@ijc.md
Ina Grejdeanu	<i>ofițer de dezvoltare strategică</i>	igrejdeanu@ijc.md
Rodica Catareu	<i>coordonatoare de programe, Departamentul Instruire și Comunicare</i>	coordonator@ijc.md
Natalia Sarioglo	<i>coordonatoare de programe, Departamentul Instruire și Comunicare</i>	nsarioglo@ijc.md
Liliana Croitor	<i>coordonatoare de programe, Departamentul Instruire și Comunicare</i>	info@ijc.md
Zinaida Gheață	<i>coordonatoare de programe, Departamentul juridic</i>	mlu@ijc.md
Cristina Mogîldea Leva	<i>Șefă de departament, Departamentul Media Azi și Cercetare</i>	cmogildea@ijc.md
Olga Lanovaia	<i>Reporteră, portalul Media Azi www.media-azi.md</i>	otiganescu@ijc.md
Tatiana Corai	<i>Editoră a portalului Media Azi www.media-azi.md</i>	tcorai@ijc.md
Vasile Gancev	<i>Reporter, portalul Media Azi www.media-azi.md</i>	vgancev@ijc.md
Cristina Zavatin	<i>coordonatoare de programe Departamentul Media Azi și Cercetare</i>	czavatin@ijc.md
Veronica Marin	<i>coordonatoare academică, Școala de Studii Avansate în Jurnalism</i>	vmarin@scoaladejurnalism.md
Sorina Ștefârță	<i>directoare, Școala de Studii Avansate în Jurnalism</i>	sorina.stefarta@scoaladejurnalism.md
Denis Rusu	<i>cameraman/editor de imagine, Departamentul Campanii și Producții</i>	rusu.denis88@gmail.com
Angela Maximenco	<i>contabilă-șefă</i>	accountant@ijc.md
Elena Ciumac	<i>contabilă</i>	contabil@ijc.md
Stela Boico	<i>coordonatoare resurse tehnice</i>	crt@ijc.md
Dumitru Cernei	<i>Șofer-administrator</i>	

PROIECTE IMPLEMENTATE ÎN 2017 ȘI DONATORI/PARTENERI

1. **Program de suport instituțional**, finanțat de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, prin intermediul Ambasadei Suediei în Chișinău. Activități: campanii de advocacy, concursuri pentru jurnaliști, actualizarea portalurilor Media Azi și Mediacritica, realizarea de emisiuni, organizarea cursurilor la Școala de Studii Avansate în Jurnalism, monitorizare și cercetare media, activități de dezvoltare organizațională. Perioada de implementare: iunie 2016 - iulie 2019.
2. **„Campanii de advocacy pentru asigurarea transparenței proprietății media și a accesului la informație, promovarea valorilor și integrării europene”**, finanțat de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Activități: campanii de advocacy, programe de instruire pentru jurnaliști, realizarea și difuzarea de emisiuni pe tematica europeană, publicarea de comentarii pe teme de actualitate media pe portalul Media Azi. Perioada de implementare: august 2016 – iunie 2018.
3. **„Mass-media în sprijinul democrației, incluziunii și responsabilității în Moldova (MEDIA-M)”** finanțat de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și implementat de Internews. Activități: programe de instruire pentru jurnaliști, activități de promovare a educației media, granturi pentru oportunități noi, monitorizare și cercetare media. Perioada de implementare: mai 2017 - aprilie 2022.
4. **„Consolidarea Independenței în Mediile de Comunicare din Moldova, Ucraina și Georgia”** implementat de CJI și Internews. Activități: realizarea pachetelor multimedia, inclusiv pachete de materiale locale, concursuri de granturi pentru inovații, reportaje transfrontaliere, hackathon media, laborator de inovații media, tabără de educație media. Perioada de implementare: septembrie 2016 – februarie 2018.
5. **„Consolidarea libertății de opinie în Republica Moldova”**, finanțat de Deutsche Welle Akademie, prin intermediul Ministerului Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare din Germania. Activități: lecții de educație mediatică pentru elevi, programe de instruire pentru profesori, pilotarea cursului opțional „Educație pentru media”.
6. **„Campanie media împotriva informației false și tendențioase STOP FALS!”**, desfășurată de Asociația Presei Independente (API), Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) și Asociația VIP a Telejurnaliștilor Independenți din Moldova (ATVJI). Activități: monitorizare media, cercetare media, actualizarea portalului Mediacritica. Perioada de implementare: noiembrie 2015 - octombrie 2017.
7. **„Promovarea educației mediatice în rândul consumatorilor de media”**, finanțat de Ambasada Statelor Unite ale Americii la Chișinău. Activități: realizarea de materiale video. Perioada de implementare: mai 2016- aprilie 2017.
8. **„Consolidarea jurnalismului independent”(organizarea cursurilor la Școala de Studii Avansate în Jurnalism)**, finanțat de National Endowment for Democracy (NED). Perioada de implementare: octombrie 2016 –iunie 2017; octombrie 2017 –iunie 2018.
9. **„Propaganda în discursul public. Cum o combatem?”** finanțat de Baltic to Black Sea Alliance. Activități: instruire pentru jurnaliști, concurs de investigații jurnalistice. Perioada de implementare: ianuarie- septembrie 2017.
10. **„Evaluarea portalurilor de informare on-line”**, finanțat de Fundația Soros-Moldova. Activități: elaborarea unei metodologii de monitorizare media. Perioada de implementare: ianuarie- septembrie 2017.
11. **Parteneriate pentru îmbunătățirea comunicării**, cu sprijinul financiar al UNFPA. Activități: cluburi de presă pentru jurnaliști. Perioada de implementare: 2017.
12. **Expoziția World Press Photo**, organizată la Chișinău cu sprijinul financiar al Ambasadei Olandei la București.

RAPORT FINANCIAR 2017

PROIECTE	2017				
	Sold din 2016	Primit	Cheltuit	Sold	Finanțare
	\$	\$	\$	\$	
Fortificarea cadrului legislativ în domeniul mass-media în Republica Moldova	8409		8409		Civil Rights Defenders, Suedia
Program de suport instituțional	23010	205616	188901	39725	Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională
Campanii de advocacy pentru asigurarea transparenței proprietății media, a accesului la informație, promovarea valorilor și integrării europene	1201	20377	20398	1180	Programul FHI 360 /Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID)
Consolidarea independenței în mediile de comunicare	11166	166402	177568		Internews
Mass-media în sprijinul democrației, incluziunii și responsabilității în Moldova (MEDIA-M)	0	94420	30050	64370	Internews
Parteneriat cu UNDP pentru îmbunătățirea comunicării	3444		3444		UNDP/UNFPA
Promovarea educației mediatice în rândul consumatorilor de media	1098	4477	5575		Ambasadei Statelor Unite ale Americii
Consolidarea libertății de opinie în Republica Moldova	0	63210	63210		Deutsche Welle Akademie/ Ministerul Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare din Germania
Organzierea expoziției World Press Photo 2017	0	8586	8586		Ambasada Olandei la București
Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerile prezidențiale 2016	0	4990	4990		Consiliul Europei

PROIECTE	2017				
	Sold din 2016	Primit	Cheltuit	Sold	Finanțare
	\$	\$	\$	\$	
Consolidarea jurnalismului independent	7507	20881	28388		National Endowment for Democracy
Consolidarea jurnalismului independent	0	17700	9064	8636	National Endowment for Democracy
Indicele de viabilitate al mass-media	2825	2775	2825	2775	IREX (Consiliul pentru cercetări și schimburi internaționale)
Sprijin financiar pentru vizită de studiu	0	1773	925	848	IFEX
Organizarea cursurilor online		6951	6951		Transitions Online, Cehia
Cum contracarăm propaganda?	0	5489	5489		BBSA
Evaluarea portalurilor de informare on-line	0	12250	12250		Fundația Soros-Moldova
Campanii media împotriva informației false și tendențioase	0	36202	36202		Programul FHI 360 /Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID)/API
Desemnarea procentuală 2%	0	196		196	Ministerul Finanțelor
Fondul de rezervă	71925	25130		97055	Fonduri CJI
Școala de studii avansate în jurnalism, taxe	0	10106	10106		Servicii, taxe.
TOTAL	130585	707531	623331	214785	



Centrul pentru Jurnalism Independent

Str. Sciusev 53, Chișinău, MD-2012

Tel.: (022) 234 236, 213 652

Web – www.media-azi.md, www.mediacritica.md, www.moldova-azi.md, www.scoaladejurnalism.md